El professional de la salut "proper" del segle XXI

Des de sempre, els professionals de la salut atenen els seus pacients a la recerca del diagnòstic que els permeti prescriure un tractament o una cura eficaç per als seus símptomes i malalties. Aquest "atendre" ha estat tan proper i privat que abans que es *digués medicina familiar i comunitària* s'anomenava *medicina de capçalera* ... del llit. Històricament, els metges i les infermeres estaven tan a prop del pacient i es comunicaven amb ell amb tanta proximitat que - si no reflexionem- ens sembla que si no es dóna aquest "con-tacte" no ho considerarem medicina.

Avui els usuaris busquen o van a les consultes per molts altres motius que els d'una malaltia *amb prostració*. Davant d'un dubte sobre la seva salut, volen i necessiten saber què fer, si han de preocupar-se o ocupar-se, altres opinions, tràmits, informació entenedora, medicació simptomàtica.

Foto 1. Seguiment en temps real del cas d'una pacient trasplantada renal per mitjà de videoconferència (Hospital Universitari de Bellvitge)

També els professionals de la salut busquen als pacients per orientar-los des de l'inici dels símptomes, realitzar-ne el seguiment dels tractaments, evitar desplaçar-los quan l'únic que es necessita és veure el resultat de les seves proves i sobretot, donar-los aquest tractament eficaç que durant tants anys no es va dispensar: la informació.

Aquestes noves formes de cerca mútua estan portant a una forma revolucionària de pensar. Cada vegada més professionals reflexionen sobre: Com puc fer per què la distància no sigui l'impediment?

Aquest salt cultural -tan important com ho va ser passar de la estilogràfica al teclat- està permetent que els usuaris i els professionals de la salut es trobin de forma molt propera però "a distància", establint noves formes de *consulta* que, certament, també permeten valorar i tractar malalties, proporcionar consells de salut i educar en hàbits saludables.

Al 1996, el Dr. Lluís Pareras deia: "D'aquí a 10 anys hi haurà dos tipus de professionals de la salut: els que utilitzen Internet i els altres". Amb aquesta visió, podríem pensar ara que d'aquí a 5 anys hi haurà dos tipus de professionals: els que *també* consulten a distància i els altres.

El procés ja està en marxa a tota Catalunya. És un curs obligatori? Només el moment en què decideixis iniciar-te és voluntari.

El debat,

- Si utilitzo Internet per a gairebé tot... Puc usar-lo també amb els meus usuaris?

- Si els usuaris utilitzen Internet per a gairebé tot... Poden usar-lo també amb els seus professionals de la salut?

- Podrien els professionals de la salut treballar "en xarxa", a més d' "en equip", per mitjà d'Internet i les TIC?

- Si les tecnologies de la informació poden enviar textos, imatges, vídeo, sons i veu d'una consulta a una altra... Cal desplaçar-se sempre? Cal enviar el malalt amb un sobre?

DEFINICIONS

- **eSalut** és l'ús, en el sector salut, de les comunicacions electròniques i les tecnologies de la informació per a objectius administratius, educatius i clínics, tant en local com en remot. *Adaptació de la definició de l'OMS.*

- **Telesalut** és la prestació de serveis de salut a distància, no només actes clínics. Tecnologies com el telèfon, el mail, els ordinadors, el vídeo interactiu, la imatge digital o els equipaments de monitorització clínica permeten monitoritzar, diagnosticar, tractar o informar als pacients sense haver d'estar físicament amb ells. *Adaptació de les definicions del Telemedicine Research Center i l'American Telemedicine Association.*

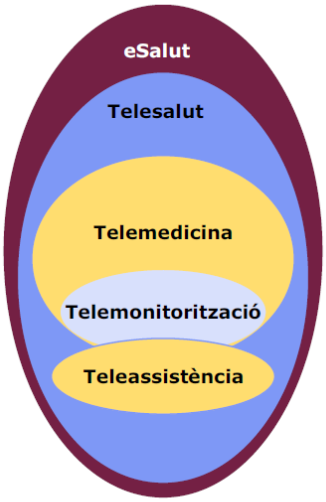

- **Teleconsulta** és l'intercanvi d'informacions importants sobre la situació de la salut del pacient i decidir quina és l'actitud o el tractament més apropiat. *Adaptació del Observatorio Digital Global de Teleenfermería (ODGT)*

- La **Telemedicina** és l'intercanvi d'informació de pacients entre professionals pel tractament o la cura dels pacients. Així mateix, dóna al pacient l'oportunitat de contactar directament amb els professionals a través de les Tecnologies de la Informació i les Comunicacions. *Adaptació de la definició del Norwegian Centre for Telemedicine.*

- La **Telemonitorització** és l'ús de les Tecnologies de la Informació i les Comunicacions per permetre la monitorització de l'estatus de salut d'un pacient entre individus separats geogràficament. *Adaptació de la definició de Health Canada.*

- La **Teleassistència** és l'atenció remota i personalitzada per a una persona que, estant a la seva llar, requereix d'algun tipus d'ajuda o seguiment, utilitzant les Tecnologies de la Informació i les Comunicacions. *Adaptació de la definició del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.*

- **Salut 2.0** és la creació de contingut i coneixement sobre la salut a partir d'aportacions múltiples de participants, ciutadans o professionals per mitjà d'eines e-TIC (webs, blogs, etc.) que els permeten interactuar de forma àgil, ubiqua i senzilla (F. Tognetta).

Diferents tipus de prestacions amb e-Salut:

e-Salut	TELECONSULTA Professional><Pacient	Asíncrona (diferida)	• Consultori web • Correu electrònic • SMS • Foto-MMS • Webs interactives
		Síncrona (simultània)	• Radio-sanitària • Videoconferència • Telèfon • CHAT • Skype • ECG transtelefònic
	TELEDIAGNÒSTIC Professional><Professional	Telemedicina • Tele-radiologia • Tele-patologia • Tele-dermatologia • Tele-sessió clínica	
	TELEMONITORITZACIÓ Pacient><Centre de salut	• Tele-glucòmetres • Tele-esfigmomanòmetres • Tele-espiròmetres • Tele-rehabilitació	
	TELEASSISTÈNCIA Pacient><Centre de control	• Detectors d'immobilitat, caigudes, alarmes • Alertes de prescripció farmacològica • Geo-localització	
	SALUT 2.0 Pacient><Pacient	• E-comunitats de pacients, sols o moderats per professionals (pacients ajudant a pacients) • E-comunitats de professionals • Directori 2.0 (pacients avaluant a professionals)	
	TELEFORMACIÓ (e-learnig) Professional><Ciutadà Professional><Professional	• Formació deslocalitzada (síncrona o diferida)	

Bibliografia

Es citen una sèrie de vídeos de curta durada que mostren experiències reals de telemedicina en diferents entorns sanitaris.

1- Servei de tele-radiologia de l'Hospital Municipal de Badalona

Descripció
Descripció del procés de millora que representa la digitalització de la imatge radiològica i la seva incorporació a la Història Clínica "on line"
Duració
2 minuts
Link
http://www.youtube.com/watch?v=g2o5Ub6XVSU

2- Internet contribueix a modificar la relació metge-pacient

Descripció
Ponències del XXVIII Congrés de la Societat Espanyola de Medicina de Família i Comunitària
Temps de lectura:
1 minut
Link
http://www.medicosypacientes.com/sociedades/2008/11/08_11_25_internet

3- La telefonia mòbil desbanca Internet com a sistema de comunicació amb el pacient

Descripció
El telèfon es perfila com el candidat idoni per a què la relació entre el malalt i l'hospital pugui continuar al domicili, es millori el compliment dels tractaments o es redueixin les absències en les consultes
Temps de lectura
1 minut
Link
http://www.elmundo.es/suplementos/salud/2008/738/1199487603.html

4- La telemedicina salva vides

Descripció
Teleassistència: aquest vídeo mostra els escenaris típics de salut d'emergència amb la integració de tecnologia de la informació ubiqua
Duració
1:30 minuts
Link
http://www.youtube.com/watch?v=R0yG-kQXTQQ

5- Presentació del llibre "TicSalut, la revolució digital al servei de les persones"

Descripció
Presentació de les línies estratègiques del Pla de Telemedicina i el Pla de Teleassistència. Acadèmia de les Ciències Mèdiques. 14 desembre 2007
Duració
11 minuts
Link
http://vimeo.com/5611845

6- Telemedicina a Sonora

Descripció
Xarxa de Interconsultes mèdiques a Sonora (Mèxic 2.003)
Duració
3:35 minuts
Link
http://www.youtube.com/watch?v=gnw2VDusi8U

7- Programa CHRONIC del Hospital Clínic

Descripció
El Projecte CHRONIC és un programa de maneig global del pacient MPOC després de l'alta hospitalària
Duració
1:30 minuts
Link
http://www.tv3.cat/videos/216568285#

8- Telemedicina de baix cost per a sistemes de medicina primària a l'Amazones

Descripció
Xarxes de telemedicina de baix cost mitjançant correu electrònic a través d'aparells de ràdio, WiFi de llarga distància i VoIP, en l'estructura d'assistència primària en poblets dispersos de l'Amazones.
Duració
31:12 minuts
Link
http://www.ehas.org/index.php?page=documental-tv&hl=es_ES

9- Sistema Cyclops de Telemedicina

Descripció

Model de Telemedicina de la Universitat Federal de Santa Catarina. Brasil

Duració

4:50 minuts

Link

http://www.youtube.com/watch?v=jmoyONUIJFs

10- Telemedicine Clinic

Descripció

Centre proveïdor, amb seu a Barcelona, de diagnòstics de radiologia per a Hospitals del Regne Unit, Alemanya i Escandinàvia. El seu "centre de guàrdia" nocturna i festius està a Sydney (Austràlia). Actiu des de 2002

Duració

4:08 minuts

Link

http://www.youtube.com/watch?v=GphFT5m2EBA

11- Tele-ecografia des d'un centre d'assistència primària

Descripció

Per primera vegada un centre de salut podrà realitzar ecografies amb la presència a distància d'un radiòleg. Tot això gràcies a un tele-ecògraf. Una infermera realitza la prova (TM, 21 de abril de 2008).

Duració

1:32 minuts

Link

http://www.youtube.com/watch?v=4sifleuZ3h4

12- Sistemes de presència mèdica remota

Descripció

Imagineu veure l'especialista líder en la regió al llit d'un malalt. Un moment després, el mateix especialista al costat del llit d'un altre pacient, a un centenar de quilòmetres de distància. Això ja al 2008.

Duració

Saint Joseph Health System de Canadà

0:36 min

http://www.youtube.com/watch?v=aoEAxBgiSQw&feature=related

Duració

5:31 min

http://www.youtube.com/watch?v=wVGREGoC3E4

Duració

University of California San Diego Medical Center

4:50 min

http://www.youtube.com/watch?v=wVINH9-4Icc&feature=related

Llibres

- TicSalut, LA REVOLUCIÓ DIGITAL AL SERVEI DE LES PERSONES
Exemples d'innovació al sistema català de salut
http://www.gencat.cat/salut/ticsalut/html/ca/dir1771/dd16731/innovasalut2008.pdf

-El Marc de Desenvolupament de l' e-Salut a Espanya
http://bvs.isciii.es/mono/pdf/UCIS_01E.pdf